

TÜRKİYE’DE LAS TESİS EYLEMLERİ VE EYLEMLERDE KADINLARIN TOPLANMA VE İFADE ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN MÜDAHALELER

*“Ataerki bir yargıç / kadın olmak suçumuz /kestiğiniz cezanız / seyrettiğiniz şiddet. /Tecavüzler / Cezasız katiller /Katledilen kadınlar / Öldüren patronlar// Ve suç bende değil/ Ya da nerde olduğumda / Ya da nasıl giyindiğimde / Katil erkektir / Katil devlettir / Polis /Yargı /Devlet / Tek Adam” **

1. GİRİŞ:

Şilili kadınlardan dünyaya yayılan Las Tesis dansı Türkiye’de de pek çok ilde yapılmak istenmiş, ancak yine pek çok ilde polis müdahalesi veya Valilik yasaklarıyla engellenmek istemiştir. Kadınların şiddete karşı kendilerini dans ederek ifade etmelerine karşı çok yönlü müdahaleler polis şiddeti ile sınırlı kalmamış, Kabahatler Kanunu kapsamında idari para cezaları belirlenmesi, öğrencilerin öğrenim burslarının kesilmesi gibi yöntemlerle kadınların şiddete karşı sözleri, ifade özgürlüğü baskılanmaya çalışılmıştır.

Bu raporla kadınların şiddete karşı mücadelesinde dünyaya yayılan bir eylem biçimi olan Las Tesis eylemlerine müdahaleler ile Toplumsal Hukuk kadın çalışması olarak müdahalelere karşı takip ettiğimiz hukuki süreçler yer almaktadır.

2. TÜRKİYE’DE LAS TESİS EYLEMLERİ VE EYLEMLERE MÜDAHALELER

08.12.2019

Kadıköy’de, Şilili kadınların dünyaya yaydığı 'Las Tesis' protestosu için toplanan kadınlara polis müdahale etti, 7 kadın gözaltına alındı¹.Gözaltına alınan kadınlar hakkında 2911 sayılı Kanuna aykırılık iddiasıyla dava açıldı². İstanbul Anadolu 29. Asliye Ceza Mahkemesi’nde görülen davanın ilk duruşması 2 Kasım 2020 gerçekleşti. Dava 23 Şubat 2021 tarihine ertelendi.

9.12.2019

İstanbul Valiliği Las Tesis eylemine polis müdahalesi ile ilgili yaptığı açıklamada polis şiddetini meşrulaştırmaya çalıştı³.

¹ <https://www.birgun.net/haber/kadikoy-de-las-tesis-turkiye-icin-toplanan-kadnlara-polis-mudahalesi-279241>

² <http://bianet.org/bianet/erkek-siddeti/220863-alti-kadina-las-tesis-davasi>

³ <http://yeniyasamgazetesi1.com/kadinlardan-polis-saldirisina-yanit/>

* Ankara Las Tesis eylemlerinde söylenen şarkı sözleri

12.12.2019

'Las Tesis' protestosu Ankara'da polis tarafından engellendi. Ankara Kadın Platformu'nun Kızılay Güvenpark'ta gerçekleştirmek istediği eyleme polis müdahale etti. Güvenpark'tan ayrılan kadınlar, daha sonra Kızılay AVM önünde toplanarak kadına yönelik şiddeti dans ederek protesto etmek istedi. Burada dansı engellemeye çalışan polis, dansın ardından dağılmakta olan kadınlara da müdahale ederek, 9'u kadın 10 kişiyi gözaltına aldı⁴. Eyleme katılan kadınlarla ilgili olarak başlatılan adli süreçler hakkında 3. bölümde ayrıca bilgi verilecektir.

14.12.2019

CHP'li kadın milletvekilleri Meclis'te Las Tesis dansı yapan kadınlara yönelik polis müdahalesini, bu dansın şarkısının sözlerini söyleyerek protesto etti.⁵

Süleyman Solu Las Tesis sözlerine tepki gösterdi. Süleyman Soylu'nun tepkisi kadınlara yönelik devam edecek saldırıların da habercisi oldu.

15.12.2019

Kadınlar Beşiktaş'ta Las Tesis dansında buluştu.⁶

15.12.2019

Las Tesis eylemi, İzmir'de 15 Aralık'ta yüzlerce kadının katılımı ile Alsancak Kıbrıs Şehitleri Caddesi'nde gerçekleştirildi. Las Tesis performansından bir gün sonra İzmir Emniyeti tarafından 24 kadın hakkında yakalama kararı çıkarıldı ve kadınlar evlerinden gözaltına alındı⁷. Las Tesis performansına katılan ve gözaltına alınan 24 kadın hakkında İzmir 7.Asliye Ceza Mahkemesi'nde dava açıldı. ⁸10 Kasım 2020 tarihinde görülecek olan davanın ilk duruşması, adliye binasının depremde hasar görmesi nedeniyle 21 Ocak 2021 tarihine ertelendi.

22.12.2019

Konya ve Mersin'deki kadınlar, kadın cinayetlerini, şiddeti ve cinsel saldırıları, devlet politikalarına karşı buluşurken, Mersin'deki kadınların performansı Valilik tarafından yasaklandı. Mersin'de kadınların yapmak istedikleri Özgecan Aslan Barış Meydanı'nda bir araya gelen kadınların Las Tesis eylemi, sözler gerekçe gösterilerek Valilik kararıyla yasaklandı.⁹ Mersin'de kadınlar yasaklama kararına karşı tepkilerini açıklamayla gösterdi¹⁰.

⁴ <https://tr.euronews.com/2019/12/12/video-las-tesis-protestosuna-ankara-da-polis-engeli>

⁵ <https://www.gazeteduvar.com.tr/kadin/2019/12/14/mecliste-kadin-vekillerden-las-tesis-eylemi/>

⁶ <http://yeniyasamgazetesi1.com/besiktasta-las-tesis-eylemi/>

⁷ <https://sendika63.org/2019/12/izmirde-kadinlara-las-tesis-operasyonu-572039/>

⁸ <https://ilerihaber.org/icerik/las-tesis-eylemine-katilan-ogrencilerin-bursu-kesildi-109356.html>

⁹ <https://www.cumhuriyet.com.tr/video/konyada-kadinlar-las-tesis-eyleminde-bulustu-1710410>,

<https://www.gazeteyolculuk.net/konyada-kadinlar-las-tesis-eyleminde-bulustu>

¹⁰ <https://yenicizgihaber.com/haber/mersinde-las-tesis-dansi-valilik-yasagina-ragmen-yapildi-haberi-142139.html>

24.12.2019

Üniversiteli kadınların Ankara Üniversitesi'nde yapacakları Las Tesis eylemi öncesi TGB'liler kadınları tehdit ederek provokasyona kalkıştı¹¹. TGB'lilerin yaptığı basın açıklaması sırasında kadınlar tepkilerini mor boya atarak gösterdi. Polis boya atan kadınlarla birlikte toplam 9 kadını gözaltına aldı¹². Gözaltına alınan kadınların dördü hakkında 2911 sayılı Kanununun 30. maddesi kapsamında dava açıldı. Davanın ilk duruşması 26 Kasım 2020 tarihinde görülecek. Eylem nedeniyle kadınların KYK bursları kesildi.¹³

25.12.2019

Las Tesis dansını Ankara Üniversitesi Cebeci Kampüsü'ne taşıyan Üniversiteli Kadın Kolektifi'nden 5 kadın gözaltına alındı¹⁴. Bu eylem de kadın öğrencilerinin KYK burs kesintilerine gerekçe yapıldı.

25.12.2019

Las Tesis için saat 12.30'da El heykeli önünde buluşma çağrısı yapan Kuşadası Kent Konseyi Kadın Meclisi'ne Kuşadası Kaymakamlığı engel oldu. Kuşadası Kent Konseyi Kadın Meclisi, Kaymakamlığın engellemelerine basın açıklaması ile tepki gösterdi.¹⁵

29.12.2019

Antalya'da Kazım Özalp Caddesi'ndeki Attalos heykeli önünde bir araya gelen yaklaşık 100 kadın, "Yaşamak istiyoruz" yazılı pankart açarak dans etmek istedi. Polis, eyleme "dans sırasında söylenecek sözlerin içeriği" bahane ederek izin vermedi. Çevik kuvvet polisleri, kadınları çember içine alarak bekledi.¹⁶

8.03.2020

Adana ve Ankara 8 Mart eylemlerinde Las Tesis dansı yapıldı.¹⁷

3. TOPLUMSAL HUKUK KADIN TARAFINDAN TAKİP EDİLEN HUKUKİ SÜREÇLER

3.1 Ankara Kadın Platformu Las Tesis Eylemi

- Ankara Kadın Platformu, pek çok ülkede kadınlar tarafından kadın cinayetlerini, cinsel saldırı ve istismarı protesto etmek üzere yapılan Las Tesis

¹¹ <https://twitter.com/tgbankara/status/1209128216511815680?s=21>

¹² <https://sendika63.org/2019/12/las-tesis-eylemi-oncesi-tgb-provokasyonuna-cebecili-kadindan-mor-boya-572680/>

¹³ <https://t24.com.tr/haber/ankara-da-las-tesis-eylemine-katilan-universitelilerin-bursu-kesildi-izmir-de-kadnlara-dava-acildi,860012>

¹⁴ <https://sendika63.org/2019/12/cebecide-universiteli-kadnlara-lastesis-gozaltisi-572794/>

¹⁵ <https://www.birgun.net/haber/kusadası-kaymakamlığı-ndan-las-tesis-engeli-281548>

¹⁶ <https://www.evrensel.net/haber/394251/antalyada-kadınların-las-tesis-eylemine-polis-engeli>

¹⁷ <https://artigercek.com/haberler/ankara-8-mart-yuruyusu-basladi>,

<https://www.evrensel.net/haber/398991/adanada-kadınlar-8-martta-baris-talebini-yukseltti-savasa-ve-somuruye-hayir>

dansını Ankara'da yapmak üzere, 12 Aralık 2019 Perşembe günü saat 17.30'da Kızılay Güvenpark'a çağrı yaptı¹⁸. Güvenpark'ın polisler tarafından kapatılması üzerine kadınlar Kızılay AVM önünde bir araya gelmeye başlayarak kadına yönelik şiddete karşı tepkilerini dans ederek gösterdi¹⁹. Polis dans eden kadınlara birden fazla kez müdahale etti. Kadınlar Kızılay'dan Demirtepe istikametine doğru dağılırken polis müdahalesini sürdürerek bu müdahale sırasında 9'u kadın 10 kişiyi gözaltına aldı²⁰. Toplumsal Hukuk Kadın çalışmasından iki meslektaşımız da bu müdahale sırasında gözaltına alındı.

Gözaltı süreci Toplumsal Hukuk Kadın tarafından takip edildi. Ankara Barosu Toplumsal Dava ve Hukuk Araştırmaları Merkezi de (TODAM) eylem ve gözaltı sürecini takip etti.

Kolluk sağlık raporu için hastaneye götürdüğü kadınlara Kabahatler Kanunu kapsamında emre aykırılıktan idari para cezası uygulandı.²¹ Kadınlar idari yaptırım tutanağına şerh düşmek istediklerinde tutanağın birer nüshası kadınlara verilmedi.

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı Las Tesis etkinliğine katılmak isteyen 26 kadın hakkında 2911 sayılı kanuna muhalefet ve TCK 301 kapsamında soruşturma yürüttü. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 2020/37084 Soruşturma No, 2020/54564 Karar Nolu kararıyla kadınlar hakkında "Kovuşturmaya Yer Olmadığı" kararı verildi.

Toplumsal Hukuk Kadın çalışması olarak takip edilen hukuksal süreçler:

- İdari Para cezalarına itiraz:

Gözaltına alınan 7 kadın adına belirlenen idari yaptırım kararlarına itiraz edilmiştir. Toplumsal Hukuk Kadın tarafından yapılan itirazların 6'sı kabul edilmiş, 1'i reddedilmiştir.

Ankara İl Emniyet Müdürlüğü idari yaptırım kararlarına itiraz üzerine Sulh ceza hakimliklerine sunduğu beyanlarda, kadınlara Ankara Valiliği'nin 21.01.2018 tarihli yasaklama kararına aykırı davrandıkları gerekçesiyle idari para cezası uygulandığını belirtmiştir. Bahsi geçen yasaklama kararı OHAL döneminde Zeytinalı operasyonu ile ilgili alınmış bir karar olup, OHAL döneminde dahi hukuki dayanağı olmadığı gibi, OHAL sonrasında herhangi bir müdahale veya yaptırım kararının gerekçesi yapılabilecek bir karar değildir. Ankara İl Emniyet Müdürlüğü hak tanımaz tavrını bir kez daha göstermiştir.

¹⁸ Ankara Kadın Platformu'nun çağrısı <https://twitter.com/AnkaraKadin/status/1203733319957057536?s=20>

¹⁹ Kızılay AVM önünde kadınlar Las Tesis dansı yaparken <https://twitter.com/kadinsavunmasi/status/1205221371707559936?s=20>

²⁰ Polis müdahalesi: <https://twitter.com/kadinsavunmasi/status/1205145314967068678?s=20>

²¹ OHAL döneminde, özellikle Ankara'da, demokratik hak kullanımı niteliğindeki eylemlere polis müdahalesi ve yakalama işlemleri sonrasında 5326 Sayılı Kabahatler Kanunu'nun 32. maddesinin 1. fıkrası uyarınca idari para cezası uygulanması oldukça yaygınlaşmıştır. Uygulama OHAL sonrasında da hiçbir hukuki dayanak olmadan sürdürülmüştür.

Ankara Sulh Ceza Hakimliklerinin itirazları kabul gerekçesi idari para cezalarının “2. Sınıf emniyet müdürü tarafından geçersiz yetki devrine istinaden” verilmiş olmasıdır.

- Suç Duyurusu:

Polis müdahalesi ile ilgili olarak, kadınların toplanma özgürlüğünü ihlal eden, kadınları darp eden kolluk görevlileri ve talimatı veren amirleri hakkında suç duyurusunda bulunulmuştur.

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı Memur Suçları Soruşturma Bürosu'nun 12.11.2020 tarihli 2020/150636 Soruşturma No, 2020/95025 Karar nolu kararıyla 5 kadının şikayetiyle ilgili olarak kovuşturmaya yer olmadığı kararı verildi. Savcılık kararının gerekçesini Ankara Valiliği'nin “ZeytinDalı Operasyonu” ile ilgili yasaklama kararına dayandırdı. Hiçbir hukuki dayanağı olmayan yasaklama kararını kararına gerekçe yapan Savcılık, kadınların somut şikayetleri ile ilgili soruşturma yürütmezken, kadınlar hakkındaki takipsizlik kararını da yok saydı. Hukuk aykırı karara itiraz edilecek.

İki meslektaşımıza yönelik müdahale ve gözaltına alınmalarıyla ilgili ayrıca yaptığımız suç duyurusu hakkında henüz bir karar verilmedi.

3.2. TGB'nin “Ankara Üniversitesi'nde "Las Tesis" dansı adı altında devlet düşmanlığı yapılmasına izin vermeyiz!” diyerek yaptığı açıklama sırasında mor boya atarak tepkilerini gösteren kadınların gözaltı süreci takip edildi.

Dört kadın hakkında 2911 sayılı Kanunun 30. Maddesine aykırılıktan dava açıldı.²²Davanın ilk duruşması 26 Kasım 2020 tarihinde Ankara 11. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülecek.

22.11.2020

♀ oplumsalhukuk

²² Ankara 11. ASCM 2020/261 E. İlk duruşma tarihi 26.11.2020